

TARTU LINNAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Tartu

16.03.2021 nr LVK-M-0146

Asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise tingimused ja kord

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse paragrahvi 22 lõike 1 punkti 5 alusel, arvestades sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 14 lõiget 1, paragrahvi 45⁵ ja paragrahvi 45¹⁵.

**1. peatükk
Üldsätted****§ 1. Üldsätted**

- (1) Määrusega kehtestatakse Tartu linna sotsiaalhoolekandelise abina korraldatava asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise tingimused ja kord.
- (2) Määruse alusel osutatakse asendus- ja järelhooldusteenust isikule, kelle elukoht on rahvastikuregistris Tartu linn.
- (3) Asendus- ja järelhooldusteenuse osutamist korraldab ja koordineerib Tartu Linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakond (*osakond*).
- (4) Määruses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades sotsiaalseadustiku üldosa seaduses sätestatud erisusi.

§ 2. Juhtumiplaan

- (1) Asendus- ja järelhooldusteenust osutatakse juhtumikorralduse põhimõttel.
- (2) Juhtumiplaani koostab osakonna lastekaitse spetsialist.

**2. peatükk
Asendushooldusteenus****§ 3. Asendushooldusteenuse eesmärk ja sisu**

Asendushooldusteenuse eesmärk on pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õiguste tagamine, lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, lapsele turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena.

§ 4. Asendushooldusteenuse osutaja

Asendushooldusteenuse osutaja on hoolduspere, perekodu ja asenduskodu.

§ 5. Asendushooldusteenuse saaja

(1) Tartu linn tagab asendushooldusteenuse sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 45⁹ lõigetes 1 ja 2 nimetatud lapsele.

(2) Tartu linn võib tagada asendushooldusteenuse sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 45⁹ lõikes 3 nimetatud lapsele.

§ 6. Tasu asendushooldusteenuse osutamise eest

Asendushooldusteenusele suunatud lapsele on teenus tasuta.

§ 7. Asendushooldusteenusele suunamine

(1) Isiku pöördumisel või abivajavast lapsest teadasaamisel hindab osakonna lastekaitse spetsialist lähtuvalt lapse heaolust asendushooldusteenuse vajadust ja sobivust, tehes muuhulgas vajalikud toimingud lapsele teenuste osutamise ettevalmistamiseks.

(2) Teenusvajaduse üle otsustamisel eelistab lastekaitse spetsialist võimalusel lapse jaoks muid lahendusi kui asendushooldusteenusele suunamine. Muude lahenduste puudumisel suunatakse laps asendushooldusteenusele eelkõige hooldusperre, erandina perekodusse või asenduskodusse. Lastekaitse spetsialist annab hinnangu sobiva asendushooldusteenuse osutaja kohta.

(3) Abivajav laps ja võimalusel tema vanem või eestkostja kaasatakse teenuse vajaduse hindamise ja teenusele suunamise protsessi.

§ 8. Asendushooldusteenuse osutamise leping

(1) Asendushooldusteenuse osutamiseks sõlmib osakonna juhataja asendushooldusteenuse osutajaga lepingu.

(2) Lepingus määratakse osutatava teenuse täpsem sisu, kestvus, rahastamine ning poolte õigused ja kohustused.

(3) Lepingu lahutamatu osa on juhtumiplaan.

§ 9. Asendushooldusteenuse osutaja õigused ja kohustused

(1) Asendushooldusteenuse osutaja lähtub asendushooldusteenuse osutamisel seaduses sätestatud nõuetest ning tagab asendushooldusteenuse eesmärgi saavutamiseks vajalike tingimuste ja vahendite olemasolu ning toimingute tegemise.

(2) Asendushooldusteenuse osutaja kohustub muuhulgas:

1) lähtuma teenuse osutamisel sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 3 lõikes 2 sätestatud kvaliteedipõhimõtetest;

2) lähtuma teenuse osutamisel lapsele koostatud juhtumiplaanist;

3) tegema lapse vajaduste muutumisel ettepanekuid juhtumiplaani muutmiseks ja osalema juhtumiplaani täiendamisel;

4) tegema teenuse osutamisel osakonnaga koostööd;

5) esitama vähemalt kord kvartalis teenuse osutamise kohta aruande, mis kirjeldab lapse heaolu lastekaitse seaduse paragrahvi 4 tähenduses;

6) tegema lapse isiklike kulude katteks kulutusi sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 45¹¹ lõikes 3 sätestatud ulatuses;

- 7) pidama arvestust ja esitama aruande lapse isiklike kulude kohta osakonna lastekaitse spetsialistile kord kvartalis. Teenuse osutamise ennetähtaegsel lõpetamisel tuleb aruanne esitada lepingu lõppemise seisuga;
- 8) teavitama osakonda viivitamatult lapse kadumisest, õigusrikkumisest, kontaktist politseiga, koolist väljalangemisest, tervisliku seisundi olulisest halvenemisest, surmast või muust lapsega seotud olulisest asjaolust;
- 9) küsima osakonnalt luba tegevusteks, mis eeldavad seadusliku esindaja nõusolekut, eelkõige reisimiseks koos teenust saava lapsega väljaspool Eestit, planeeritud operatsioonideks, lapse osalemiseks uurimisprojektides ja muudeks sarnasteks tegevusteks.

(3) Asendushooldusteenuse osutajal on õigus:

- 1) otsustada lapse tavahooldamisega seotud küsimusi (päevakava, kodused tööd, vaba aja veetmine ja muu sarnane);
- 2) saada osakonnalt lapse hooldamiseks vajalikku teavet.

§ 10. Lapse isiklike kulutuste katteks makstava toetuse suurendamine

- (1) Osakonnal on õigus hoolduspere vanema avalduse alusel suurendada lapse isiklike kulutuste katteks makstavat toetust, kui see on vajalik lapse heaolu tagamiseks ja vajaduste rahuldamiseks.
- (2) Lapse isiklike kulutuste katteks makstava toetuse suurendamine vormistatakse asendushooldusteenuse lepingu muudatusena, mille allkirjastab osakonna juhataja.

3. peatükk Järelhooldusteenus

§ 11. Järelhooldusteenuse eesmärk ja sisu

Järelhooldusteenuse eesmärk on asendushoolduselt ja eestkostelt lahkuva isiku iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine, tagades isikule eluaseme, vajaduspõhised tugiteenused ja toetused ning isiklike kulude katmise.

§ 12. Järelhooldusteenuse osutaja

Järelhooldusteenuse osutaja on isikule seni asendushooldusteenust osutanud juriidiline isik. Osakond võib järelhooldusteenust osutada ka tugiteenuseid ja toetusi andes, võimaldades isikul elada tema valitud eluruumis.

§ 13. Järelhooldusteenuse saaja

- (1) Tartu linn tagab järelhooldusteenuse sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 45¹⁶ lõikes 1 nimetatud täisealisele isikule üksnes tema soovil.
- (2) Tartu linn võib tagada järelhooldusteenuse sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 45¹⁶ lõikes 2 nimetatud täisealisele isikule üksnes tema soovil.

§ 14. Tasu järelhooldusteenuse osutamise eest

Järelhooldusteenusele suunatud isikule on teenus tasuta.

§ 15. Järelhooldusteenusele suunamine paragrahvi 13 lõikes 2 sätestatud juhul

Käesoleva määruse paragrahvi 13 lõikes 2 sätestatud juhul hindab järelhooldusteenusele suunamise vajadust sotsiaalhoolekande komisjon ja annab isiku järelhooldusteenusele suunamiseks arvamuse.

§ 16. Järelhooldusteenusele suunamine

(1) Järelhooldusteenuse vajadus ja teenuse osutamise viis lähtub juhtumiplaanist ning isiku sooviavaldusest. Järelhooldusteenusele suunamisel määratakse järelhooldusteenuse osutaja või fikseeritakse teenuse saaja elukoht.

(2) Isik kaasatakse järelhooldusteenuse vajaduse hindamise ja järelhooldusteenusele suunamise protsessi.

§ 17. Järelhooldusteenuse osutamise leping

(1) Järelhooldusteenuse osutamiseks juriidilise isiku poolt sõlmib osakonna juhataja juriidilise isiku ja teenuse saajaga lepingu.

(2) Järelhooldusteenuse osutamiseks isiku valitud eluruumis sõlmib osakonna juhataja teenuse saajaga lepingu.

(3) Lepingus määratakse osutatava teenuse täpsem sisu, kestvus, rahastamine ning poolte õigused ja kohustused.

(4) Lepingu lahutamatu osa on juhtumiplaan.

§ 18. Järelhooldusteenuse osutamine juriidilise isiku poolt

(1) Juriidiline isik lähtub järelhooldusteenuse osutamisel seaduses sätestatud nõuetest, tagab järelhooldusteenuse eesmärgi saavutamiseks vajalike tingimuste ja vahendite olemasolu ning toimingute tegemise.

(2) Järelhooldusteenust osutav juriidiline isik kohustub muuhulgas:

1) lähtuma teenuse osutamisel sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 3 lõikes 2 sätestatud kvaliteedipõhimõtetest;

2) lähtuma teenuse osutamisel teenuse saajale koostatud juhtumiplaanist;

3) tegema teenuse saaja vajaduste muutumisel ettepanekuid juhtumiplaani muutmiseks ja osalema juhtumiplaani täiendamisel;

4) tegema teenuse osutamisel osakonnaga koostööd;

5) esitama vähemalt kord kvartalis aruande teenuse osutamise kohta, mis kirjeldab teenuse saaja heaolu;

6) tegema teenuse saaja isiklike kulude katteks kulutusi sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 45¹¹ lõikes 3 sätestatud ulatuses või võimaldama teenuse saajale vastavas ulatuses rahalisi vahendeid isiklikuks kasutamiseks;

7) pidama arvestust ja esitama aruande teenuse saaja isiklike kulude kohta osakonna lastekaitse spetsialistile kord kvartalis. Teenuse osutamise ennetähtaegsel lõpetamisel tuleb aruanne esitada lepingu lõppemise seisuga;

8) teavitama osakonda viivitamatult teenuse saaja teenuselt lahkumisest või teenuse katkendlikust kasutamisest, õigusrikkumisest, kontaktist politseiga, koolist väljalangemisest, tervisliku seisundi olulisest halvenemisest, surmast või muust teenuse saajaga seotud olulisest asjaolust.

(3) Järelhooldusteenuse osutamisel juriidilise isiku poolt kohustub teenuse saaja:

1) järgima järelhooldusteenuse osutaja kodukorda ja seal valitsevaid ühiselureegleid;

- 2) pidama arvestust talle isiklike kulude katteks antud rahaliste vahendite üle ja andma järelhooldusteenuse osutajale aruande esitamiseks vajaliku ülevaate nimetatud vahendite kasutamise kohta;
- 3) tegema asenduskodu ja osakonnaga koostööd teenuse osutamisel ning juhtumiplaani muutmisel ja täiendamisel.

(4) Teenuse saajal on õigus otsustada enda igapäevaeluga seotud küsimusi vastavalt oma võimetele ja olla kaasatud isemajandamisraha eelarve koostamisse.

§ 19. Järelhooldusteenuse osutamine isiku valitud eluruumis

(1) Järelhooldusteenuse osutamisel isiku valitud eluruumis kohustub osakond:

- 1) andma teenuse saajale toetust isiklike kulude katteks sotsiaalhoolekande seaduse § 45¹¹ lõikes 3 sätestatud ulatuses;
- 2) andma teenuse saajale toetust eluruumi kasutamisega seotud kulude katmiseks lähtuvalt juhtumiplaanist ja eluruumi kasutamisega seotud tegelikest kuludest;
- 3) tagama teenuse saajale muud vajalikud tugiteenused ja toetused;
- 4) tagama teenuse saajale kontaktisiku ja võimaluse saada kontaktisikult nõustamist.

(2) Järelhooldusteenuse osutamisel isiku valitud eluruumis kohustub teenuse saaja:

- 1) kasutama saadud toetusi sihtotstarbeliselt;
- 2) esitama osakonnale aruande isiklike kulude katteks antud rahaliste vahendite kasutamise kohta lepingus kokkulepitud ajal;
- 3) teavitama osakonda viivitamatult õpingute lõppemisest;
- 4) teavitama osakonda viivitamatult elukoha vahetusest;
- 5) võimaldama osakonnal teha vähemalt kord aastas kodukülastuse;
- 6) tegema teenuse osutamisel osakonnaga koostööd.

(3) Teenuse saajal on õigus taotleda isiklike kulude katteks antava toetuse suurendamist.

§ 20. Järelhooldusteenuse osutamise lõppemine

(1) Järelhooldusteenuse osutamine lõpetatakse:

- 1) kui teenuse saaja ei vasta enam järelhooldusteenuse saamiseks seaduses sätestatud nõuetele;
- 2) kui teenuse osutamine ei ole võimalik teenuse saajast tingitud põhjustel, eelkõige juhul, kui teenuse saaja ei täida temaga sõlmitud lepingut või järelhooldusteenuse osutaja kodukorda ja järelhooldusteenuse osutaja juures valitsevaid ühiselureegleid;
- 3) muul põhjusel, mis välistab teenuse osutamise.

(2) Järelhooldusteenuse osutamise lõpetamisest teatab teenuse saajale osakonna juhataja kirjalikult.

4. peatükk Rakendussätted

§ 21. Perekonnas hooldamise lepingute kehtivus

Sotsiaalhoolekande seaduse kohaselt enne 1. jaanuari 2018. a sõlmitud perekonnas hooldamise lepingud kehtivad lepingus nimetatud tähtaja lõpuni muudatusteta, kui lepingu pool ei taotle varasemat lepingu lõpetamist.

§ 22. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. mail 2021. a.

Esimees

Esitab: **linnaalitsus, 16.03.2021 istungi protokoll nr 22**

Ettekandja: **Mihkel Lees**

Õiend

Tartu Linnavolikogu Määruse "Asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise tingimused ja kord" juurde

I Õiguslikud alused

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 5 alusel kuulub volikogu ainupädevusse linna eelarvest finantseeritavate teenuste korra kehtestamine.

Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 14 lg 1 kohaselt kehtestab kohaliku omavalitsuse üksus sotsiaalhoolekandelise abi andmise korra, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda.

Asendushooldust reguleerib SHSi 2. jao 12. jaotis §ides 45⁵-45¹⁴ ja järelhooldusteenust 13. jaotis §ides 45¹⁵-45¹⁷.

Käesoleva eelnõuga tehakse ettepanek kehtestada asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise tingimused ja kord. Määruse eelnõu sõnastamisel juhindutakse eesmärgist seaduses sätestatud võimalikult vähe üle korrata. Kordusi kasutatakse üksnes teksti loogilisuse ja arusaadavuse tagamiseks.

II Asendushooldusest ja järelhooldusest üldisemalt

Tartu linnas oli 2020. aastal asendus- ja järelhooldusteenusel kokku 118 last ja noort: hooldusperes 18 last, perekodus 11 last, asenduskodus 65 last, järelhooldusteenusel 19 noort (neist 8 õppivat noort elavad iseseisvalt), lisaks 5 noort, kellele linn võib pakkuda järelhooldusteenust.

Teenustega seonduvad olulised mõisted on järgmised:

asendushooldus - sünniperest eraldatud lapse eest hoolitsemine väljaspool tema bioloogilist perekonda kas lühi- või pikaajaliselt. Asendushooldus võib olla asutusepõhine (asenduskodu, perekodu) või perepõhine (hoolduspere ja perekonnas hooldamine, eestkoste, lapsendamine);

asendushooldusteenus - kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav ja rahastatav sotsiaalteenus, mida osutatakse hooldusperes, perekodus või asenduskodus;

perepõhine asendushooldus - lapse lühi- või pikaajaline hooldus talle sobivas perekonnas, kellel on vastav ettevalmistus. Perepõhise asendushoolduse vormid on hoolduspere, perekonnas hooldamine, eestkoste määramine ja lapsendamine;

perekonnas hooldaja - pere, kes kasvatab teistest vanematest sündinud last oma perekonnas lepingu alusel, mis on sõlmitud lapse seaduslikuks esindajaks oleva kohaliku omavalitsusega enne 1.01.2018;

juhtumiplaan - dokument, mis koosneb hinnangust isiku abivajadusele ja abimeetmete rakendamise tegevuskavast (SHS § 9 lg 3);

järelhooldusteenus - asendushooldusteenuselt lahkuva täisealise noore iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine. Vastavalt noorega koostatud juhtumiplaanile tuleb tagada eluaseme, vajaduspõhised tugiteenused ja toetused ning isiklike kulude katmine vähemalt 240 euro ulatuses kuus. Järelhooldusteenust võib osutada ka eestkostel kasvanud noortele ning neile asendushooldusteenuselt ellu astunud noortele, kes ei õpi (või on vahepeal õppimise katkestanud);

STAR - sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister on riigi keskne andmekogu/infosüsteem, mis on asutatud juhtumikorralduse põhimõttel läbiviidava sotsiaaltöö korraldamiseks.

III Kaasamine

Käesolev määruse eelnõud on tutvustatud tänastele asendushooldusteenuse ja järelhooldusteenuse osutajatele Sihtasutusele Tartu Perekodu Käopesa ja Tartu Kristlikule Noortekodule ning Mittetulundusühingule Oma Pere, kes on tugiorganisatsioon lapsendajatele, hooldus- ja eestkosteperedele.

IV Regulatsiooni selgitused

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Üldsätted

Käesoleva määrusega reguleeritakse kahte omavahel seotud SHSis nimetatud kohustuslikku kohaliku omavalitsus sotsiaalteenust, milleks on asendushooldusteenus ja järelhooldusteenus.

Nimetatud teenuseid osutatakse isikule, kelle elukoht on rahvastikuregistris Tartu linn.

Asendus- ja järelhooldusteenuse osutamist korraldab ja koordineerib Tartu Linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiu osakond (STO).

§ 2. Juhtumiplaan

Asendushooldusteenust ja järelhooldusteenust osutatakse juhtumikorralduse põhimõttel. Asendushooldusteenuse ja järelhooldusteenuse puhul on juhtumiplaani koostamine alati vajalik, juhtumikorralduse põhimõtete ja juhtumiplaani regulatsioon on olemas SHSis §ides 9 ja 10 ning käesolevas määruses puudub vajaduse vastava regulatsiooni täpsustamiseks. Lisaks täpsustab juhtumiplaani sisu Sotsiaalkaitseministri 9. veebruari 2016. a määrus "Juhtumiplaani sisalduvate andmete loetelu".

Juhtumiplaani koostab STO lastekaitse spetsialist STARis.

2. peatükk

Asendushooldusteenus

§ 3. Asendushooldusteenuse eesmärk ja sisu

Asendushooldusteenuse eesmärk on pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õiguste tagamine, lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, lapsele turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena.

SHS § 45⁹ lg 4 kohaselt asendushooldusteenuse korraldamisel kohaliku omavalitsuse üksus:

- 1) hindab lapse heaolust lähtuvalt asendushooldusteenuse osutamise vajadust;
- 2) teeb otsuse paigutada laps hooldusperre või lapse olulisi huve arvestades erandina perekodusse või asenduskodusse;
- 3) katab lapse ülalpidamisega seotud kulud ja tasub teenuseosutajale teenuse eest;
- 4) külastab asendushooldusel olevat last tema õiguste tagamise ja lapse heaolu hindamise eesmärgil vähemalt kaks korda aastas;
- 5) kogub ja säilitab asendushooldusel oleva lapse dokumente ning annab hooldusele suunatud lapse asendushooldusteenuse osutamiseks vajalikud dokumendid üle teenuseosutajale;
- 6) tagab lapse sidemete säilimise vanemate ja kodukohaga ning loob lapsele tingimused sinna tagasitulekuks.

§ 4. Asendushooldusteenuse osutaja

Asendushooldusteenuse osutaja on hoolduspere, perekodu ja asenduskodu.

Eelistatud on asendushooldusteenuse osutamine hooldusperes. SHS § 45⁶ kohaselt on asendushooldusteenuse osutamine hooldusperes lapse hooldamine sobivas peres, kelle liikmete hulka ta ei kuulu. Järgmine võimalus on asendushooldusteenuse osutamine perekodus, SHS § 45⁷ kohaselt on perekodu kuni kolme perevanemaga pere, kus on samal ajal kuni kuus last. SHS § 45⁸ sätestab kõige viimase variandina asendushooldusteenuse osutamise asenduskodus, see on teenuse osutamine kasvatajatega peres, kus on samal ajal kuni kuus last.

Lapse arengu ja kasvu loomulik keskkond on perekond. Lapse oma päritoluperest eraldamine on äärmuslik abinõu. Kohus otsustab lapsevanemate hooldusõiguse lõpetamise või piiramise ja lapsele eeskostja määramise. Asendushooldusteenuse osutamiseks Tartu linna poolt peab reeglina olema lapse eestkostjaks määratud Tartu Linnavalitsus.

Kui lapsel ei ole võimalik kasvada oma sünniperes, on oluline, et ta saaks elada mõnes teises, just talle sobivas peres. Vanemliku hooleta jäänud lapse puhul on oluline leida talle võimalikult kiiresti uus kodu, kus on turvaline kasvukeskkond, hoolivad ja püsivad suhted. Last asendushooldusele paigutades tuleb alati eelistada perepõhist asendushoolduse vormi. Lastekaitse spetsialist selgitab lapse arvamuse, kus laps sooviks elada ja hindab lapse abivajaduse. Selle baasilt koostab ta STARis juhtumiplaani, mis sisaldab tegevuskava lapsele toetavate teenustega (üks neist on asendushooldusteenuse abinõu).

§ 5. Asendushooldusteenuse saaja

Asendushoolduse teenuse saajate ring on seaduses väga täpselt kirjeldatud, seda reguleerib SHSi § 45⁹. Paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud lapsele tuleb teenus igal juhul tagada, kui muid lahendusi ei leita.

Lõikes 3 sätestatud juhul on võimalus kaaluda, enamasti ei ole asenduskodu teenus sellisel juhul siiski parim variant. Lõikes 3 sätestatud juhul ei ole Tartu linn lapse eestkostja. Üldjuhul peetakse siin silmas juhtumeid, kus lapse vanema või füüsilisest isikust eestkostja tervislik seisund ei võimalda tagada lapse heaolu või peret on tabanud õnnetusjuhtum või kriisiolukord, millest tingituna lapse abivajadust ei saa vähendada teiste sotsiaaltoetuste või -teenustega. Ajutist teenuse osutamist ei tohi rakendada rohkem kui 90 päeva katkematult. Kui selle aja jooksul ei ole perekonna olud paranenud ja lapse perre tagasi lubamine pole lapse huvides võimalik, tuleb kaaluda lapse perekonnast eraldamist.

§ 6. Tasu asendushooldusteenuse osutamise eest

Asendushooldusteenusele suunatud lapsele on teenus tasuta. Teenusel suunatud lapsel võib olla vara kas pärandvarana või muul alusel. Tartu Linnavalitsusel on kohustus nõuda lapse vanematelt elatist, kui laps on orb, siis ta saab igakuiselt Sotsiaalkindlustusameti poolt makstavat riiklikku toitjakaotustoetust. Lisaks, kui lapsel on erivajadus, siis saavad ka asendushooldusteenusel olevad lapsed Sotsiaalkindlustusametilt puuetega lastele mõeldud rahalisi toetusi. Nimetatud rahalisi vahendeid ei kasutata teenuse osutamiseks, vaid need kogunevad lapse arvelduskontole, mida saab eestkostja kasutada lapse jaoks, lapse avalduse alusel. Enamasti aga kogutakse raha lapsele iseseisva elu alustamiseks täisealiseks saamisel. Asendushooldusteenuse osutaja on seaduse kohaselt kohustatud tegema lapse isiklike kulude katteks kulutusi keskmiselt 240 eurot kuus ja vähemalt 2880 eurot aastas, lisaks saavad teenuse osutajad lepingu alusel tasu muude kulude katteks. Tasu suurused varieeruvad lähtuvalt teenuse osutajast 1600-2250 eurot iga kuu.

§ 7. Asendushooldusteenusele suunamine

Isiku pöördumisel või abivajavast lapsest teadasaamisel hindab osakonna lastekaitse spetsialist lähtuvalt lapse heaolust asendushooldusteenuse vajadust ja sobivust, tehes muuhulgas vajalikud toimingud lapsele teenuste osutamiseks. Teenusvajaduse üle otsustamisel eelistab lastekaitse spetsialist võimalusel lapse jaoks muid lahendusi, kui asendushooldusteenusele suunamine. Muude lahenduste puudumisel suunatakse laps asendushooldusteenusele eelkõige hooldusperre, erandina perekodusse või asenduskodusse. Lastekaitse spetsialist annab hinnangu sobiva asendushooldusteenuse osutaja kohta. Abivajav laps ja võimalusel tema vanem või eestkostja kaasatakse teenuse vajaduse hindamise ja teenusele suunamise protsessi.

Asendushooldusteenuse vajaduse hindamine ja otsuse tegemine eeldab kohtumenetlust, sest lahendada tuleb eestkoste, vanemate õiguste piiramise ja lapse perest eraldamise küsimused.

Iga lapse jaoks on oluline tema identiteet, tema juured ja lugu. Asendushooldust vajava lapse puhul tuleb võimalusel vältida lapse seniste hariduslike, kultuuriliste ja sotsiaalsete sidemete katkemist ning soodustada lapse suhteid oma sünniperekonna ja teiste lähedaste inimestega. Õdesid-vendasid ei tohi asendushooldusele paigutamisel lahutada, välja arvatud juhul, kui see on vajalik lapse huvidest lähtuvalt (oht lapse kuritarvitamiseks vms). Kui õed-vennad on siiski eraldi elama paigutatud, tuleb neile võimaldada kontakti säilitamine.

Lastekaitse spetsialist hindab, millised võimalused on lapsel jääda oma sugulaste juurde elama. Sobiva isiku leidmisel algatab lastekaitse spetsialist lapsele eestkostja määramise protsessi. Kohtu otsuse alusel määratakse Tartu Linnavalitsuse asemel lapsele uus eestkostja. 2020. aastal oli füüsilisest isikust eestkostel 42 Tartu linna last ja noort.

Kui sugulaste seas ei ole sobivat isikut või sugulased ei soovi last kasvatada ja talle eestkostjaks asuda, siis selgitab lastekaitse spetsialist edasiseid võimalusi. Esmalt hindab lastekaitse spetsialist, kas laps võiks minna lapsendamisele või hooldusperre. Seejärel võtab lastekaitse spetsialist ühendust Sotsiaalkindlustusameti lastekaitse osakonnaga, et selgitada, kas on lapsele sobivaid lapsendajaid. Sobiva pere leidmisel võetakse ühendust perega ning asutakse kontakti looma lapse ja pere vahel. Kui lapse ja lapsendaja pere vahel tekib emotsionaalne side ja sobivus, siis algatab Sotsiaalkindlustusamet lapsendamise protsessi. Tartu Linnavalitsuselt langeb seejärel eestkostja ülesannete kohustus. Kui lapsendaja peret lapsele ei leita, selgitab lastekaitse spetsialist STAR keskkonnast, kas on lapsele sobivaid hooldusperesid. Kui STAR keskkonnast leitakse sobiv pere võtab lastekaitse spetsialist ühendust Sotsiaalkindlustusameti lastekaitse osakonnaga ja hooldusperega ning asutakse lapse ja pere vahel looma kontakti. Kui laps ja hoolduspere sobivad omavahel, siis asub laps asendushooldusteenusele hooldusperre. Hooldusperes elava lapse puhul teeb lastekaitse spetsialist vahehindamisi, kas hoolduspere on valmis last lapsendama või asuma eestkostjaks.

Kui ei leita lapsendajat ega hooldusperet või lapse ja pere vahel ei teki sobivust, siis tuleb paigutada laps asutusepõhisele hooldusele (perekodu või asenduskodu). Võimalusel eelistab lastekaitse spetsialist perekodu, mis on küll asutus, kuid lapsele perelähedasem kasvukeskkond. Asutusepõhise hoolduse võib valida vaid erandjuhul, kui see on konkreetse lapse parimates huvides. Asutusse paigutatud lapse puhul teeb lastekaitse spetsialist pidevalt vahehindamisi, et kas lapsele oleks võimalik leida lapsendaja või asuda perepõhisele asendushooldusteenusele.

Nagu eelnevast ilmneb, on asendushooldusteenusele suunamine väga pikk protsess, lapsele otsitakse esmalt muid lahendusi. Kohaliku omavalitsuse poolne otsus teenusele suunamise kohta lähtub väga suurel määral kohtulahendist, omavalitsuse poolne töö seisneb sobiva teenuse osutaja otsimises ning teenuse osutaja ja lapse sobivuse hindamises.

§ 8. Asendushooldusteenuse osutamise leping

§ 9. Asendushooldusteenuse osutaja õigused ja kohustused

Eelnõu paragrahvid 8 ja 9 on omavahel tihedalt seotud. Teenusele suunamise kohta otsust eraldi ei vormistata, vaid suunamine toimub teenuse osutajaga sõlmitava lepingu allkirjastamisega. STO poolt valmistab lepingu ette lastekaitseteenistus, lepingu allkirjastab osakonna juhataja. Lepingus määratakse kindlaks osutatava teenuse täpsem sisu, kestvus, rahastamine ning poolte õigused ja kohustused. Lepingu lahutamatu osa on juhtumiplaan.

Kuigi teenuse olemus ja sisu tuleneb seadusest, täpsustatakse määruses teenuse osutamise seotud detailid. On ilmselge, et asendushooldusteenuse osutaja lähtub asendushooldusteenuse osutamisel seaduses sätestatud nõuetest, määrus täpsustab, et teenuse osutaja tagab asendushooldusteenuse eesmärgi saavutamiseks vajalike tingimuste (eelkõige sobivad eluruumid ja muu sellega seonduv) ja vahendite (teenuse osutamiseks vajalikud muud ressursid, näiteks vajalikul hulgal töötajaid nii lapse eest hoolitsemiseks kui muude teenuste jaoks) olemasolu ning toimingute teostamise (igapäevased lapsele vajalike toimingute tegemise nagu igapäevane lasteaias ja koolis käimine, perearsti külastus jms).

Määruse kohaselt kohustub asendushooldusteenuse osutaja muuhulgas:

- 1) lähtuma teenuse osutamisel sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 3 lõikes 2 sätestatud kvaliteedipõhimõtetest;
- 2) lähtuma teenuse osutamisel lapsele koostatud juhtumiplaanist;
- 3) tegema lapse vajaduste muutumisel ettepanekuid juhtumiplaani muutmiseks ja osalema juhtumiplaani täiendamisel;
- 4) tegema teenuse osutamisel osakonnaga koostööd;
- 5) esitama vähemalt kord kvartalis aruande teenuse osutamise kohta, mis kirjeldab lapse heaolu lastekaitse seaduse § 4 tähenduses;
- 6) tegema lapse isiklike kulude katteks kulutusi sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 45¹¹ lõikes 3 sätestatud ulatuses;
- 7) pidama arvestust ja esitama aruande lapse isiklike kulude kohta osakonna lastekaitse spetsialistile kord kvartalis. Teenuse osutamise ennetähtaegsel lõpetamisel tuleb aruanne esitada lepingu lõppemise seisuga;
- 8) teavitama osakonda viivitamatult lapse kadumisest, õigusrikkumisest, kontaktist politseiga, koolist väljalangemisest, tervisliku seisundi olulisest halvenemisest, surmast või muust lapsega seotud olulisest asjaolust;
- 9) küsima osakonnalt luba tegevusteks, mis eeldavad seadusliku esindaja nõusolekut, eelkõige reisimiseks koos teenust saava lapsega väljaspool Eestit, planeeritud operatsioonideks, lapse osalemiseks uurimisprojektides ja muudeks sarnasteks tegevusteks.

Asendushooldusteenuse osutajal on õigus:

- 1) otsustada lapse tavahooldamisega seotud küsimusi (päevakava, kodused tööd, vaba aja veetmine jms);
- 2) saada osakonnalt lapse hooldamiseks vajalikku teavet.

Kui laps asub asendushooldusteenusele, siis on last tegelikult hooldaval ja kasvataval isikul õigus otsustada lapse tavahooldamise asju ning õigus neis asjades last esindada. Toimingud (näiteks rehabilitatsiooniplaani koostamine, elatise, elatiseabi, toitjakaotuspensioni, puude raskusastme tuvastamise taotlemine, isikut tõendavate dokumentide ja pangakaartide taotlemine, kooli ja lasteaias valik, õppekava muutused), mis mõjutavad lapse arengut püsivalt, peab tegema omavalitsus ise ning ei saa neid edasi volitada teenuseosutajale.

Asendushooldusteenusele paigutatud lapse osas jätkab lastekaitse spetsialist teenuse osutajaga koostööd, sest perest eraldatud laps on kogenud mitmeid traumasid (sealhulgas päritoluperest eraldamine) ja tema hoolduse puudujäägid päritoluperes on lapsel tekitanud kõrge abivajaduse ning laps vajab mitmeid teenuseid lisaks asendushooldusteenusele. Näiteks:

- lapsel võivad olla terviseprobleemid, millega lapsevanemad ei ole tegeleenud, näiteks lagunenud hambad, psühhiaatrilised erivajadused ja lapsel on käitumuslikud iseärasused, mis on psühhiaatri poolt hindamata;
- hariduslikud erivajadused, näiteks lapsel puudub kõne ja tuleb taotlema hakata rehabilitatsiooniplaani raames teenuseid või laps vajaks Rajaleidja hinnangut sobiva õpevormi saamiseks koolis, kuna lapsevanem on keeldunud koostööst kooliga.

Lapse abivajadus ja vajalikud teenused on kajastatud lapsele koostatud juhtumiplaanis. Olulised otsused teeb lastekaitse spetsialist nagu kooli valik, arstide juurde suunamised, Rajaleidja keskusesse suunamised, Sotsiaalkindlustusametisse puude taotlemiseks või rehabilitatsiooni plaani koostamiseks esitatavad dokumendid jms.

Väga oluline on, et asendushooldusteenuse osutaja teeb tihedat koostööd ja osaleb koos lapsega juhtumiplaani regulaarsel täiendamisel. Teenuse osutaja peab oma tegevuses lähtuma juhtumiplaanist, mis tagab igakülgset lapse heaolu kasvu. Selleks vaatab ka teenuse osutaja regulaarselt üle lapse heaolu ja saadab kord kvartalis kokkuvõtte STOLE.

§ 10. Lapse isiklike kulutuste katteks makstava toetuse suurendamine

Osakonnal on õigus hoolduspere vanema avalduse alusel suurendada lapse isiklike kulutuste katteks makstavat toetust, kui see on vajalik lapse heaolu tagamiseks ning vajaduste rahuldamiseks. Lapse isiklike kulutuste katteks makstava toetuse suurendamine vormistatakse asendushooldusteenuse lepingu muudatusena, mille allkirjastab osakonna juhataja. Lapse isiklike kulutuste katteks makstava toetuse all peetakse silmas sotsiaalhoolekande seaduse § 45¹¹ lõike 3 alusel sätestatud summat. Sotsiaalhoolekande seaduse § 45¹¹ lõike 3 kohaselt peab lapse isiklike kulude katteks iga kuu tegema kulutusi keskmiselt 240 euro ulatuses ja vähemalt 2880 eurot aastas.

3. peatükk

Järelhooldusteenus

§ 11. Järelhooldusteenuse eesmärk ja sisu

Järelhooldusteenuse eesmärk on asendushoolduselt ja eestkostelt lahkuva isiku iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine tagades isikule eluaseme, vajaduspõhised tugiteenused ja toetused ning isiklike kulude katmise. Seega on järelhooldusteenus jätkuteenus asendushooldusteenuse east välja kasvanud noorele inimesele, kellel puudub muu tugivõrgustik ja kes vajab üleminekuetappi päris iseseisvasse ellu.

§ 12. Järelhooldusteenuse osutaja

Järelhooldusteenuse osutaja on isikule seni asendushooldusteenust osutanud juriidiline isik (näiteks Sihtasutus Tartu Perekodu Käopesa) või korraldab osakond järelhooldusteenuse tugiteenuseid ja toetusi andes ning võimaldab isikul elada tema valitud eluruumis.

Teenuse osutamise viisi valik sõltub väga palju noorest endast ja tema iseseisvusest. Seni noorele asendushooldusteenust osutanud juriidiline isik on parim teenuse osutaja noorele, kellel puudub muu tugivõrgustik ja kes ei ole täisealiseks saamisel valmis päris iseseisvalt elama asuma. Seni asendushooldusteenust osutanud juriidilise isiku juures on noore inimese jaoks tuttavad isikud, kellega on tekkinud piisav usalduslik suhe ning neilt toe saamine võib olla väga vajalik.

Noor, kes aga soovib elama asuda enda valitud eluruumi, saab järelhooldusteenuse raames toetuse eluasemekulude katmiseks ja vajadusel tugiteenused ja muud toetused. Lisaks saab ta toetuse

isiklike kulude katteks SHS § 45¹¹ lõike 3 mahus, st 240 euro ulatuses kuus ja vähemalt 2880 eurot aastas.

§ 13. Järelhooldusteenuse saaja

Järelhooldusteenust tuleb osutada SHS §i 45¹⁶ lõikes 1 nimetatud täisealisele isikule. Teenust osutatakse üksnes isiku soovil, seega ei ole asendushooldusteenuselt ea tõttu lahkuval noorel kohustust jääda järelhooldusteenusele. SHS §i 45¹⁶ lõike 1 kohaselt tagab kohaliku omavalitsuse üksus järelhooldusteenuse [SHS § 45⁹ lõike 1](#) alusel asendushooldusel viibivale täisealisele isikule, kes pärast põhi-, kesk-, kutse- või kõrghariduse omandamist jätkab järgmisel õppeaastal õppimist kutseõppe tasemeõppes, rakenduskõrgharidusõppes, ülikooli bakalaureuse- või magistriõppes või bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppes:

- 1) esmase õppekavajärgse nominaalse õppeaja lõpuni, kuid mitte kauem kui isiku 25-aastaseks saamiseni;
- 2) õpingute katkestamiseni, kuid mitte kauem kui isiku 25-aastaseks saamiseni, või
- 3) isiku 25-aastaseks saamiseni.

Tartu linn võib tagada järelhooldusteenuse SHS §i 45¹⁶ lõikes 2 nimetatud täisealisele isikule. SHS §i 45¹⁶ lõike 2 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse üksus tagada järelhooldusteenuse isikule, kes:

- 1) on kuni 21-aastane ega õpi ning kes kuni täisealiseks saamiseni viibis asendushooldusel või eestkostel;
- 2) on kuni 25-aastane ja õpib ning kes kuni täisealiseks saamiseni viibis eestkostel ja pärast põhi-, kesk-, kutse- või kõrghariduse omandamist jätkas järgmisel õppeaastal õppimist kutseõppe tasemeõppes, rakenduskõrgharidusõppes, ülikooli bakalaureuse- või magistriõppes või bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppes.

Ka käesoleval juhul on oluline isiku enda tahe. Teenuse vajaduse üle otsustamisel käesoleval juhul arutatakse noore inimese teenusevajadust sotsiaalhoolekande komisjonis, mis annab osakonna juhatajale arvamuse järelhooldusteenuse osutamiseks või noore abistamiseks muude teenuste ja toetustega.

§ 14. Tasu järelhooldusteenuse osutamise eest

Järelhooldusteenusele suunatud isikule on teenus tasuta.

Järelhooldusteenusele kvalifitseerumise eeldusena ei hinnata noore enda vara olemasolu või selle suurust, samuti ei ole takistuseks noore teenitav töötasu. Teenuse osutamisel seni asendushooldusteenust osutanud juriidilise isiku poolt tasub Tartu linn teenuse osutamise eest juriidilisele isikule, sealhulgas antakse juriidilisele isikule üle ka noore isiklike kulude katteks iga kuu ette nähtud toetussumma, mille võib teenuse osutaja anda noore kasutamiseks.

Kui noor saab teenust enda valitud eluruumis elades, antakse talle toetust eluasemekulude katmiseks ning lisaks saab ta toetuse isiklike kulude katteks SHS § 45¹¹ lõike 3 mahus, see tähendab 240 euro ulatuses kuus ja vähemalt 2880 eurot aastas.

§ 15. Järelhooldusteenusele suunamine paragrahvi 13 lõikes 2 sätestatud juhul

Käesoleva määruse paragrahvi 13 lõikes 2 sätestatud juhul hindab järelhooldusteenusele suunamise vajadust sotsiaalhoolekande komisjon ning annab isiku järelhooldusteenusele suunamiseks arvamuse. Nimetatu on oluline, kuna selliste noorte puhul ei pruugi järelhooldusteenus olla alati ainuke võimalik valik ning sotsiaalhoolekande komisjoni saab isiku vajadusi laiemalt hinnata ja anda osakonna juhatajale otsustamiseks sisendi.

§ 16. Järehooldusteenusele suunamine

Järehooldusteenuse vajadus ja teenuse osutamise viis lähtub juhtumiplaanist ning isiku sooviavaldusest. Järehooldusteenusele suunamisel määratakse järehooldusteenuse osutaja või fikseeritakse teenuse saaja elukoht. Seega hinnatakse teenuse osutaja sobivust ning noore enda võimekust teenusel hakkama saada. Isik kaasatakse järehooldusteenuse vajaduse hindamise ja järehooldusteenusele suunamise protsessi.

§ 17. Järehooldusteenuse osutamise leping

§ 18. Järehooldusteenuse osutamine juriidilise isiku poolt

§ 19. Järehooldusteenuse osutamine isiku valitud eluruumis

Määruse paragrahvid 17-19 on omavahelt tihedalt seotud. Teenusele suunamise kohta otsust eraldi ei vormistata, vaid suunamine toimub teenuse osutaja ja teenuse saaja või ainult teenuse saajaga sõlmitava lepingu allkirjastamisega. STO poolt valmistab lepingu ette lastekaitseteenistus, lepingu allkirjastab osakonna juhataja.

Järehooldusteenuse osutamiseks sõlmib osakonna juhataja lepingu kas:

- 1) teenust osutava juriidilise isiku ja teenuse saajaga või
- 2) ainult teenuse saajaga.

Seega on järehooldusteenuse puhul võimalikud nii kolmepoolsed kui kahepoolsed lepingud. Kui teenust osutab juriidiline isik, on lepingu kolmandaks osapooleks noor, kes täisealise isikuna võtab samuti vastutuse teenusega seotud kohustuste täitmise eest, samuti täpsustatakse käesolevas määruses teenuse saaja õigused iseseisvaks otsuste tegemiseks teenusel olemisel.

Lepingus määratakse kindlaks osutatava teenuse täpsem sisu, kestvus, rahastamine ning poolte õigused ja kohustused. Reeglina sõlmitakse lepingud õppeaasta kaupa ja pikendatakse neid, kui noor jätkab uuel õppeaastal õppimist. Lepingu lahutamatuks osaks on juhtumiplaan.

Juriidiline isik lähtub järehooldusteenuse osutamisel seaduses sätestatud nõuetest ning tagab järehooldusteenuse eesmärgi saavutamiseks vajalike tingimuste ja vahendite olemasolu ning toimingute teostamise. Nimetatud põhimõtte on analoogne asendushooldusteenusega, vt § 8 ja 9 juures toodut.

Järehooldusteenust osutav juriidiline isik kohustub muuhulgas:

- 1) lähtuma teenuse osutamisel sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 3 lõikes 2 sätestatud kvaliteedipõhimõtetest;
- 2) lähtuma teenuse osutamisel teenuse saajale koostatud juhtumiplaanist;
- 3) tegema teenuse saaja vajaduste muutumisel ettepanekuid juhtumiplaani muutmiseks ja osalema juhtumiplaani täiendamisel;
- 4) tegema teenuse osutamisel osakonnaga koostööd;
- 5) esitama vähemalt kord kvartalis aruande teenuse osutamise kohta, mis kirjeldab teenuse saaja heaolu;
- 6) tegema teenuse saaja isiklike kulude katteks kulutusi sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 45¹¹ lõikes 3 sätestatud ulatuses või võimaldama teenuse saajale vastavas ulatuses rahalisi vahendeid isiklikuks kasutamiseks;
- 7) pidama arvestust ja esitama aruande teenuse saaja isiklike kulude kohta osakonna lastekaitse spetsialistile kord kvartalis. Teenuse osutamise ennetähtaegsel lõpetamisel tuleb aruanne esitada lepingu lõppemise seisuga;
- 8) teavitama osakonda viivitamatult teenuse saaja teenuselt lahkumisest või teenuse katkendlikust kasutamisest, õigusrikkumisest, kontaktist politseiga, koolist väljalangemisest, tervisliku seisundi olulisest halvenemisest, surmast või muust teenuse saajaga seotud olulisest asjaolust.

Järelhooldusteenuse osutamisel juriidilise isiku poolt kohustub teenuse saaja:

- 1) järgima järelhooldusteenuse osutaja kodukorda ning seal valitsevaid ühiselureegleid;
- 2) pidama arvestust talle isiklike kulude katteks antud rahaliste vahendite üle ning andma järelhooldusteenuse osutajale aruande esitamiseks vajaliku ülevaate nimetatud rahaliste vahendite kasutamise kohta;
- 3) tegema asenduskodu ja osakonnaga koostööd teenuse osutamisel ning juhtumiplaani muutmisel ja täiendamisel. Teenuse saajal on õigus otsustada enda igapäevaeluga seotud küsimusi vastavalt oma võimetele ning olla kaasatud isemajandamisraha eelarve koostamisse.

Kui noor asub elama enda valitud eluruumi, siis kohustub osakond:

- 1) andma teenuse saajale toetust isiklike kulude katteks sotsiaalhoolekande seaduse § 45¹¹ lõikes 3 sätestatud ulatuses;
- 2) andma teenuse saajale toetust eluruumi kasutamisega seotud kulude katmiseks lähtuvalt juhtumiplaanist ja eluruumi kasutamisega seotud tegelikest kuludest;
- 3) tagama teenuse saajale muud vajalikud tugiteenused ja toetused;
- 4) tagama teenuse saajale kontaktisiku olemasolu ja võimaluse saada kontaktisikult nõustamist.

Järelhooldusteenuse osutamisel isiku valitud eluruumis kohustub teenuse saaja:

- 1) kasutama saadud toetusi sihtotstarbeliselt;
- 2) esitama osakonnale aruande isiklike kulude katteks antud rahaliste vahendite kasutamise kohta lepingus kokkulepitud ajal;
- 3) teavitama osakonda viivitamatult õpingute lõppemisest;
- 4) teavitama osakonda viivitamatult elukoha vahetusest;
- 5) võimaldama osakonnal teha vähemalt kord aastas kodukülastuse;
- 6) tegema teenuse osutamisel osakonnaga koostööd.

Teenuse saajal on õigus taotleda isiklike kulude katteks antava toetuse suurendamist. Toetuse suurendamist on õigus taotleda eelkõige juhul, kui seda tingivad noore erivajadused (nt terviseseisundist tingitud täiendavad kulud).

§ 20. Järelhooldusteenuse osutamise lõppemine

Järelhooldusteenuse osutamine lõpetatakse:

- 1) kui teenuse saaja ei vasta enam järelhooldusteenuse saamiseks seaduses sätestatud nõuetele, mis eelkõige tähendab õpingute katkestamist või lõpetamist või seaduses nimetatud ea täitumist;
- 2) kui teenuse osutamine ei ole võimalik teenuse saajast tingitud põhjustel, eelkõige juhul, kui teenuse saaja ei täida temaga sõlmitud lepingut või järelhooldusteenuse osutaja kodukorda ning järelhooldusteenuse osutaja juures valitsevaid ühiselureegleid. Kuna teenust osutatakse tihti asendushooldusteenust pakkuva isiku juures, siis on esinenud üksikuid halbu näiteid, kus noored järelhooldusteenuse saajad tõmbavad alaealisi kaasa seadusega mitte kooskõlas olevatele tegudele, mistõttu on olnud vajadus kaaluda teenuse osutamise lõpetamist (koolist puudumised, õigusrikkumised, hulkumised ja muu ühiselureeglite eiramine);
- 3) muul põhjusel, mis välistab teenuse osutamise. Muuks põhjuseks teenuse osutamise lõpetamisel võib olla terviseseisund või noore soov asuda elama näiteks elukaaslase juurde vms olukord.

Teenuse saamise eeldus on õppimine ning teenus on üks võimalus õppimise ajal paremini toime tulla. Teenuse saamine lähtub noore soovist täita teenuse saamise eeldusi ning omavalitsus ei saa kohustada noort eeldusi täitma. Kindlasti juhendatakse ja toetatakse noort õpinguid lõpule viima, kuid teenusel olemine ei ole kohustus, samuti ei saa õpingute katkemisel loota teenuse jätkumisele.

Järelhooldusteenuse osutamise lõpetamisest teatab teenuse saajale osakonna juhataja kirjalikult. Nimetatut on vajalik, et täpselt fikseerida teenuse osutamise lõppemine. Kui isik elab üürikorteris,

võib ta seal elamist jätkata, kuid teenuse saamisel asendushooldusteenust pakkuva juriidilise isiku juures, tuleb noorel sellisel juhul leida uus elukoht. Vajadusel nõustatakse noort elukoha leidmisel või soovitatakse linna vastavate asutuste teenuseid (näiteks varjupaiga teenus).

4. peatükk **Rakendussätted**

§ 21. Perekonnas hooldamise lepingute kehtivus

Sotsiaalhoolekande seaduse kohaselt enne 1. jaanuari 2018. a sõlmitud perekonnas hooldamise lepingud kehtivad lepingus nimetatud tähtaja lõpuni muudatusteta, kui lepingu pool ei taotle varasemat lepingu lõpetamist.

Lapse perekonnas hooldamise regulatsioon kehtis kuni 31. detsembrini 2017. a. Alates 1. jaanuarist 2018. a on nimetatud regulatsioon kehtetu. Siiski on Tartu linnal hetkel kolm varasemast perioodist pärinevat lepingut, mis jäävad kehtima kuni tähtaja lõpuni.

§ 22. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. mail 2021. a.